

VLASTIVEDA

Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant A
Predmet	Vlastiveda
Ročník	Štvrtý
Časová dotácia	2 hodiny týždenne 66 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, knižnica, jazyková učebňa, školská záhrada, verejné priestranstvá nachádzajúce sa v obci.

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov. Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny. Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia. Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí. Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

2. Cieľ predmetu

- Vedieť sa orientovať v školskej budove.
- Oboznámiť sa so školským poriadkom.
- Upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie.
- Vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve.
- Oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti.
- Poznávať miestnu obec a okolitú krajinu.
- Poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

3. Obsah učebného predmetu

I. Škola a život v škole - 4 hodiny

Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte). Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy. Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

II. Rodina - 2 hodiny

Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica. Členovia rodiny. Príbuzný – známy. Orientácia vo veku osôb: starý –

mladý, starší – mladší. Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova. Dátum narodenia, menín.

III. Príroda v jeseni - 10 hodín

Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade a v sade. Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie. Zber ovocia – poznať jablň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie. Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu. Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním. Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok). Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kŕmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

IV. Domov, obec - 16 hodín

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny. Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine. Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine. Vodné toky, mosty, umelé nádrže. Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou. Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarného útvaru. Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke. Služby obyvateľstvu v obci. Významné objekty v miestnej krajine.

V. Príroda v zime - 4 hodiny

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou. Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti. Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie. Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

VI. Orientácia v čase - 4 hodiny

Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú). Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období. Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa. Celé hodiny, polhodiny.

VII. Príroda a činnosť človeka - 2 hodiny

Živá a neživá príroda. Prírodniny. Rastliny, živočíchy, človek. Vplyv človeka na prírodu.

VIII. Živá príroda - 14 hodín

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie). Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie). Vnútorne orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok. Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa. Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).

Zvieratá

Hlavné časti tela. Hmyz, ryby, vtáci, cicavce. Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo). Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny (kry, stromy). Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod. Význam zelených rastlín.

IX. Príroda na jar - 4 hodiny

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar. Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie. Jarné práce na poli, v záhrade, v sade. Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu. Ochrancovia ovocných sádov a záhrad (včely, osy, vtáky). Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.

X. Príroda v lete - 6 hodín

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete. Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia. Lesné plody, ich zber, zužitkovanie. Lesné ovocie. Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov. Letné športy. Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin. Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

4. Metódy a formy práce

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

5. Medzipredmetové vzťahy

Základné vedomosti z rôznych oblastí poznávania, žiak aplikuje vo viacerých vyučovacích predmetoch. Témy obsahu vlastivedy sa dajú využiť v slovenskom jazyku na rozvoj slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vlastiveda poskytuje námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.)

6. Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Rodina	Rodiny príbuzný
	Domov, obec	Významné objekty
	Orientácia v čase	Doprava a jazdy na bicykli
Ochrana života a zdravia	Škola a život v škole	Časti dňa a hodiny
	Príroda na jeseň	Škola a život v škole
		Jeseň v záhrade a zelenina
		Konzervovanie zeleniny
Príroda	Jeseň na poli	
Živá príroda	Vplyv človeka na prírodu	
Environmentálna výchova	Príroda na jeseň	Hmyz, ryby, vtáky, cicavce
		Príroda na jeseň
		Kalendár prírody
		Jeseň v ovocnom sade
	Konzervovanie ovocia	
	Domov a obec	Krajina a poloha obce v krajine
	Príroda v zime	Vodné toky, mosty, nádrže a využitie vody
		Voľne žijúce zvieratá v zime
	Príroda	Vtáky v zime a zimné športy
	Príroda na jar	Príroda, živá a neživá príroda
Živá príroda	Kalendár prírody	
	Vtáky na jar a jarne práce v záhrade	
Príroda v lete	Človek, ľudské telo a tvár	
	Vnútorne orgány človeka	
Regionálna výchova a ľudová kultúra	Škola a život v škole	Kalendár v lete, lúčne a záhradné rastliny
	Rodina	Povinnosti a práva žiaka, naša trieda
	Domov a obec	Deľba práce v domácnosti
		Pošta, polícia, hasiči
		Služby obyvateľstvu a obchodná sieť

	Príroda v zime	Príroda v zime, kalendár v zime
		Rastliny v zime a izbové kvety
	Živá príroda	Život človeka a živočíchy
		Človek a živočíchy a ich život
Mediálna výchova	Príroda na jeseň	Poľnohospodárske plodiny
		Príroda odpočíva
	Orientácia v čase	Čas, tok a týždeň
		Jarné práce v sade, obyvatelia sadov
	Príroda na jar	Jar na poli a jarné rastliny
Príroda v lete	Letné športy, chránené oblasti	
	Štátne sviatky	
Multikultúrna výchova	Domov a obec	Rodisko, domov, naša obec
		Zdravotnícke zariadenie a lekáreň
	Živá príroda	Život rastlín a význam zelených rastlín
	Príroda v lete	Lúčne a záhradné rastliny
Žatva a lesné plody		

7. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: Vlastiveda pre 4. ročník ŠZŠ Pracovné listy k vlastivede pre 4. ročník špeciálnych základných škôl Ďalšie odborné publikácie k daným témam vlastivedy, encyklopédie, webové stránky s témami vlastivedy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

8. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie žiakov základnej školy. Vlastiveda v 4. ročníku sa klasifikujeme. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne, hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 4. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.